

Hørings svar – NOU 2017: 6 Offentlig støtte til barnefamiliene

IKO – Kirkelig pedagogisk senter svarer med dette på utredningen om offentlig støtte til barnefamiliene, og foreslåtte endringer i ordningene. Vi gir vår tilslutning til de tre prioriterte målene: *Gode oppvekstvilkår*, *Like muligheter for barn* og *Likestilte foreldreskap gjennom yrkesdeltakelse og omsorg*. Målene berører kjernetema når det gjelder den hva den offentlige støtten bør bidra til. IKO vil i det følgende kommentere tre av de foreslåtte endringene som vi mener ikke vil støtte opp om disse målene.

Barnetrygd – avvikle som universell ordning

Støttes ikke

IKO mener at barnetrygden slik den er innrettet i dag, som en universell ordning, bidrar til en rettferdig omfordeling. En hovedmålsetting med barnetrygden er å kompensere for forskjeller i økonomiske behov mellom familier med og uten barn. Vi mener den bør videreføres og eventuelt styrkes. Uavhengig av inntektsnivå, er det å ha barn en stor kostnad for alle familier.

Gode universelle velferdsordninger, bidrar til å dempe den økonomiske belastningen for alle barnefamiliene. Man når også risikofamilier best gjennom gode velferdsordninger for alle jfr det preventive paradoks. Ved å behovsprøve barnetrygden, eller endre den til en ytelse foreldre må søke om, bidrar man kanskje til at mange som har rett til ordningen ikke benytter seg av den, fordi man ikke evner eller har ressurser til å orientere seg i systemet og søke. Man gjør barn i lavinntektsfamilier enda mer utsatt ved å knytte vurdering av rett til barnetrygd til foreldrenes evne til å søke om den. Måletting av barnetrygden bidrar derfor ikke nødvendigvis til *Like muligheter for barn*.

Barnehage – universell og gratis

Støttes ikke

Barnehage omtales som den første frivillige delen av barns utdanningsløp. Foreldrene kan velge om de ønsker at barnet skal delta i barnehage, og i hvor stor grad de ønsker å benytte seg av retten til barnehage. Det ligger til foreldreansvaret å vurdere hva som bidrar til den best mulige barndommen for sine barn. Målet om å endre offentlig støtte fra å være ytelsesbasert til å gjøre den tjenestebasert, innebærer at familiene må benytte seg av tilbudene for å få tilgang til den offentlige støtten. Dette kan bidra til en svekkelse av synet på barnehagen som frivillig, og framstå som økt styring av familienes valg.

Barnehagens egenart bygger på en helhetlig pedagogisk tilnærming der barns behov for omsorg og lek, læring og danning er likeverdige og grunnleggende for barns utvikling. Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver er også formulert på en måte som bygger opp under egenarten som frivillig og uten fastlagte læringsmål, til forskjell fra opplæringen. Selv om forslaget ikke

innebærer å gjøre barnehage obligatorisk, vil den økonomiske styringen av familiens valg bidra til å svekke opplevelsen av frivillighet. Det kan også på sikt bidra til at barnehage oppleves obligatorisk, og at styring av sektoren også legger dette til grunn. IKO mener det ikke er ønskelig eller riktig å koble barnehagen tettere til skolens egenart.

IKO mener at foreldrebetalingen fortsatt bør graderes etter familiens inntekt, og støtter dissensforslaget om å forenkle og styrke den eksisterende moderasjonsordningen for familier med lav inntekt. Så vidt vi er kjent med har også prøveordningene med gratis kjernetid for 4 og 5 åringer fungert slik at flere barn kommer i barnehage. Gradert foreldrebetaling og former for gratis kjernetid kan sikre at ingen barnefamilier unnlater å bruke barnehage på grunn av dårlig økonomi, men derimot bidra til økt bruk av barnehage blant grupper som trenger det.

Foreldrepenger – selvstendig uttaksrett

Støttes

IKO støtter forslaget om individuell rett til foreldrepenger uavhengig av den andre. For å fremme likestilte foreldreskap mener vi det er grunnleggende at begge foreldre har samme rett til opptjening av foreldrepenger og uttak uavhengig av den andre forelderens aktivitet. Likestillingslovens forbud mot forskjellsbehandling på grunn av kjønn gjør det problematisk at fars rett til foreldrepenger er avhengig av mor, mens mors rett til foreldrepenger er uavhengig av far. Praksis i tråd med likestillingsloven vil bidra til likestilte foreldreskap, og er etter vår mening både til barnets og familiens beste.

Likedeling av foreldrepermisjon

Støttes ikke

IKO mener det er tre hensyn som må balanseres når deling av foreldrepermisjon skal innrettes. Barnets beste, likeverdig behandling av mor og far, og familiens mulighet for selvbestemmelse.

Foreldrepermisjonens viktigste hensikt er at barnet det første leveåret får være sammen med foreldrene sine, med mulighet for tilknytning til og omsorg fra sine nærmeste.

Deling av permisjonen kobles ofte til spørsmålet om likestilling, og ordningen framstilles som et instrument for å fremme likestillingen. Denne diskusjonen kan til tider få så stor plass at permisjonens viktigste hensikt kommer av syne. IKO mener det er selvsagt at barnet bør få anledning til å erfare både mor og far som den daglige omsorgsgiveren i løpet av det første leveåret. Vi mener også at arbeidslivets forventning til at både kvinner og menn tar ut foreldrepermisjon i en viss størrelse er heldig for å fremme likestilling. Samtidig vet vi at familier er forskjellige, med ulike arbeidssituasjoner, livssituasjoner og behov. Det siste medfører også at det vil være til barnets beste at foreldrepermisjonsordningen er innrettet med en grad av fleksibilitet. IKO mener at en tredeling av foreldrepermisjonen er den mest optimale løsningen. Med en del forbeholdes mor, en del forbeholdes far, og en tredje del som foreldrene selv kan velge hvordan den benyttes.